

שנייה חפזים

ליקוט דברי תורה והנהגות מפי ספרים וסופרים
מרבתינו הקדושים מאמשינאו

פרשת ויקרא - שבת זכור תשפ"ד ♦ גליון ק"ע

שיחות קודש

מכ"ק מרן ארמו"ר שליט"א

קריאת 'זכור' בשבת קודם פורים

הענין של קריאת פרשת זכור אינו קשור דוקא לפורים, אלא כיון שהמין הוא מזרעו של עמלק לפיכך באו יחדיו סמוך ונראה, והקשה כ"ק אזמו"ר זצלה"ה שא"כ היה צריך לקרות פרשת זכור ביום הפורים עצמו, שהיא הזמן של מחיית עמלק, ולמה קורין אותה בשבת שלפני פורים. ופירש על פי דברי הזוה"ק הידועים כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליא (ח"ב פת, ב), היינו דהכח של כל השבוע הוא משבת קודש שלפניה, ועל כן בשבת שלפני פורים, יש כבר את הכח של פורים, ולכן שפיר עושים מחיית עמלק כבר בשבת זו.

ופעם אחרת ביאר, עפ"י מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי מענדעלע מווארקע זי"ע שהיה יושב עם החבריא שלו בערב יום כיפור, ודיברו בעבודת ה', והיו שותים 'מענד' כדרכם של חסידים. פעם אחת הגיע לשם אחד שלא מן החבריא, אשר רצה לשתות כוס מעד, נענה הרה"ק הרמ"מ, ווער וויל א גלעזל מעד? פן יש בכם שורש פורה ראש ולענה... וכונתו כדברי חז"ל (ירושלמי מע"ש סוף פ"ד) תלמיד חכם שותה וטוב לו, עם הארץ שותה ורע לו.

ועל פי זה יובן ענין קדימת פרשת זכור לפורים, שהרי פורים הוא זמן של משתה ושמחה, ועצם שתיית היין הוא דבר נשגב, אך לזאת צריכים להקדים מחיית עמלק, ולעקור כל שורש פורה ראש ולענה. יה"ר שזוכה למחיית עמלק ולשמחת פורים.

(קידושא רבא פרשת ויקרא - זכור תשפ"ב)

היש ה' בקרבנו

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֶק (דברים כה, יז). במדרש (פרד"א פמ"ג) משל למלך שהיה לו פרדס והעמיד כלב שוטה על פתחו והלך אהבו של מלך לנגוב מן הפרדס וקרע הכלב את בגדיו, כל פעם שרצה המלך להזכיר לו מעשה הרעה שעשה שהלך לנגוב מהפרדס, אמר לו המלך כמה כלב שוטה הוא זה שקרע בגדיך. כך ישראל אמרו היש ה' בקרבנו אם אין (שמות יז, יז). לא רצה משה רבינו ע"ה להזכיר להם מעשה הרעה הזו שלא לביישם, ואמר להם זכור את אשר עשה לך עמלק, הכלב העומד על הפתח. עכ"ל. מכאן משמע דענין זכירת מעשה עמלק, בא להורות לנו, לתקן החטא של אמירת היש ה' בקרבנו אם אין.

(אמרים פרשת תרומה - זכור תשפ"א)

דברות קודש

נתרומם ונשאר בענותנותו

וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֶחָד מוֹעֲדֵי אֱמֹר (א. א). מכאן אמרו כל תלמיד חכם שאין בו דעה בהמה טובה ממנו. (תרב"ר פ"ו).

שמעתי מכ"ק אדמו"ר מפרשיסחא זי"ע, טעם על האלף זעירא, על דרך משל, לאיש חיל שהגביהו המלך ממדריגה למדריגה, עד כי נשאו על כל השרים. פעם עלה על דעת המלך לראות אם הוא עומד עדיין במדת היראה שהיה בעת הקודם, וקראהו לבא אליו. השר הלז, בהיותו באמת שפל בדעתו, בא והעמיד עצמו ביראה ופחד כנקודת עת הראשונה. כמו כן הנמשל, משה, שהגביהו הקב"ה ועשה על ידו כמה נסים ומתן תורה, ובעת שקרא אותו היה באלף זעירא. ע"כ.

(רמתיים צופים)

וראה עוד בבית יעקב (אלכסנדר) שכתב ד"ת בענין אל"ף זעירא, ובסוף דבריו מביא כדלהלן: וכמו ששמעתי ממרן אדמו"ר הרב הקדוש מפרשיסחא זצלה"ה, משפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום (סדר התפלה). ואמר, לכאורה, אם כן אין לדבר סוף, שהרי כיון שהוא משפיל גאים, אם כן הוא נעשה שפל, ואם כן שוב מגביהו, ואין לדבר סוף! ואמר, כי רשעים אפילו בפתחו של גיהנום אינם חוזרים. ואפילו אם משפילו - הוא נשאר בגאותו. וכן מגביה שפלים - הצדיק, שהוא שפל בעיני עצמו, אף שהש"י מגביהו הוא נשאר בשפלותו ובענותנותו. כמו כלי קטן, אף שעומד בגובה הכותל - נשאר בקטנותו.

לא להתפעל ממלחמת היצר

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֶק בְּרָדְךָ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרָיִם (דברים כה, יז). והענין בזה הוא כמו שמצינו אחר קריעת ים סוף ומתן תורה, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי ואעפ"כ באו העמלקים, וזהו לימוד לדורות שלא יפול שום אדם אצל עצמו שאפי' כאשר היה כלל ישראל בדרגא כזה שראתה שפחה על הים וכו' אעפ"כ בא עמלק, וזהו ע"ד הפשט.

ועוד נראה לומר בזה עפ"י מה שאמר הר"ב

מפרשיסחא זצוק"ל שאם אדם רוצה למאס חטא אצלו יסתכל האיך נראה הבעל עבירה ועי"ז יפרוש מהחטא, וזה ענין זכירת עמלק הקליפה היותר גדולה שע"י ראיית הרע הגדול הזה יהא בוחר בטוב.

(הרה"ק רבי יצחק זי"ע)

מחיית עמלק ע"י אהבת ישראל

מפני שמספקין מים ומזון לאחיהם שבכרכין (משנה ריש מגילה). אדמו"ר האבני נזר זצ"ל מסאכטשוב אמר בשם הגה"ק רבי יצחק מווארקע זי"ע טעם על הגמרא (מגילה ב). שמקדימין הכפרים לקרות המגילה ליום הכניסה מפני שמספקין מים ומזון לאחיהם שבכרכין, ולכא' בשום מצוה לא מצינו שיקדימו זמן המצוה בשביל דבר כזה?

אלא נראה הכוונה עפ"י הגמ' (ב"ב י:): שאומר עה"פ צדקה תרומם גוי וחסד לאומים חטאת (משלי יד, לד) שהאומות כל כמה שעושין צדקה הוא לגרמייהו עבידא, משא"כ בישראל הוא להיפוך, שאם יסחרו עם חברים עיקר כוונתם להנות את חברו, ורק בדרך ממילא הם מרוויחין גם כן, וגם בעסקיהם כוונתם לשמים. והנה בעמלק כתיב ראשית גוים עמלק (במדבר כד, כ) כי הוא שורש פורה ראש ולענה, כלומר שהם רעים בשורשם, ופנימיות לבם רק לתועלת עצמם, ובה יתבאר שכאן בפורים הרי העיקר הוא לזכור מחיית עמלק, ולזה תקנו כאן דבר מיוחד 'מפני שמספקין מים ומזון', היינו שמתגלה בזה מדת ישראל, שעושים להיפוך מעמלק, ובה תהיה מחייתו.

וראה באהל יצחק אות ע"ב: פעם אחת היה הגה"ק הר"י מווארקע בבית אכסניא, והבעל אכסניא הי' עוסק ליתן כל צרכיו בעד מחיר. נענה הרה"ק ואמר: כמה גדולים מעשיו של זה שמשתדל כל כך במצות הכנסת אורחים. ושאלו אחד מאנשיו, והלא אינו עושה כל זאת רק בשביל מחיר בשביל פרנסתו, והשיב לו הרה"ק: ממון הוא נוטל למען יוכל עוד פעם לקיים מצוה זו, שאם לא יקח ממון לא יוכל עוד לעסוק במצוה זו.

בדרכי רבותינו

ימי הפורים אצל מרן הרה"ק רבי יצחק זי"ע - לקט מרשימות החסידים

עד דלא ידע

סיפר אחד החסידים: רבינו זי"ע דיבר פעם בשבת זכור על ענין 'עד דלא ידע' ואחד שאל כמה הוא השיעור בזה? אמר: 'עד דלא ידע' איז א הויכע זאך, היינטיגע טעג קען מען נישט... (שאי אפשר להגיע לדרגה זו בשלימות).

געקאכט אין פורים

סיפר רבינו זי"ע שאביו הרה"ק ר' יוסף זי"ע הכיר "אלטע חסידים", שכשהגיע פורים "האבען זיי געקאכט א פאהר טעג". והיה שם חסיד אחד בשם ר' דוד קאלישינר שהיה סובל ממחלת 'אסטמא' (שהשתיה קשה מאד לזה), ברם כשהגיע יום הפורים היה שותה במדה גדושה, גם לרבות ב'שיתסר' ו'שיבסר' - עד שהיה יום טוב ממש. הוא הוסיף לחגוג גם 'שמינסר' - 'אסרו חג' של 'שיבסר'.

לעקור חלק הרע

אחד הבחורים נכנס בצהרי יום הפורים להביא משלוח מנות, רבינו זי"ע שאלו: האסט שוין געטרינקען 'עד דלא ידע'? הבחור - שלא היה רגיל לשתות-, שאל את הרבי צו וואס? (כלומר למה כ"כ חשוב שישתה) אמר רבינו: אז מ'טרינקט און מ'איז בשמחה פורים, ווערט נעקר די חלק הרע...

פורים תשמ"א

שנה אחת ערך רבינו 'טיש' גם בליל פורים, היה זה בשנת תשמ"א, פורים היה ביום שישי ובשב"ק שושן פורים היה הברית של נכדו (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א), לכן הלך רבינו זי"ע בליל פורים לקרות קרי"ש אצל התינוק בבית בנו כ"ק אדמו"ר זצ"ל (רבינו זי"ע הגיד שבאמשינאו היה הענין של וואכנאכט לקרות קרי"ש בכל הלילות שלפני הברית, לאו דווקא בלילה שלפני הברית).

ונעתיק מעט מפנקס אחד החסידים: ובתחילת כניסתו להבית הלך להסתכל על הילד וקרא קרי"ש, ולאחמ"כ ערך שם את ה'טיש' לכבוד פורים ואז היה ממש לעילא וה'עולם' רקדו בשמחה עצומה, והיה ממש תענוג. הרבי אמר תורה במשך עשרים וחמש דקות והיה בהתלהבות גדול, ואין יכולים לכתוב על הנניר מה שהיה שם וחלק לכל העולם פירות עם פשטיד"א ואח"כ בירך ברהמ"ז. אח"כ הלך הרבי לחדרו של הילד יחד עם ה'עולם' לקרות קרי"ש.

ונעתיק עוד מעט מהפנקס של שנה ההוא: למחרת ביום הפורים שהיה ערש"ק הרבי אכל את הסעודה קודם חצות, וזה לא היה עבור ה'עולם'... בליל שבת קודש נכנס למנחה וב'תתקבל' התחיל ה'עולם' לנגן ואחר מנחה התחיל הרבי לנגן 'ליהודים היתה אורה' והעולם רקד בערך ארבעים וחמש דקות, ואח"כ התפלל מעריב והיה ממש לעילא.

סעודת פורים - משתה ושמחה

בשנים הראשונות עשו את הסעודה בבית רבינו זי"ע וכל הציבור הצטרף והיה שמחה גדולה והיה כל השיחות עם ברייטקייט מיוחד, והיה רבינו בדיחא דעתיה טובא וזה חקוק בעצמות כל אלו שהשתתפו שם. וראוי לציין הנהגה מיוחדת והוא שרבינו צוה לשתות דייקא מכוסות של כסף כיון: ס'איז דאך א מצוה... וצוה להוציא את כל כוסות הכסף מארון הכלים. רבינו זי"ע היה שותה בעת הסעודה יין רב כמצוות היום, כוס אחר כוס, וכן היה שותה גם י"ש. והיה אומר בשם הרה"ק מווארקי זי"ע דאף דהחיוב לפי רש"י הוא ביון, מ"מ יש לעשות א פורים'דיגע קל וחומר שאם צריך לשתות יין, י"ש על אחת כמה וכמה... כשהגיע רבינו לביהמ"ד לתפילת מנחה הבחינו שלא יכל לעמוד אלא ע"י שסמך עצמו על חפץ כלשהוא.

שלושים יום קודם הפסח

פעם קודם שנטל ידיו לסעודה שני' אמר "מען הייבט אן לערנען פורים הל' פסח, כדי מ'זאל אריינגיין אין פסח מיט א שמחה"... והיה אומר ד"ת ופעם פתח ואמר: פעם בפורים נכנס הס"ק מווארקי זי"ע לטיש ואמר "א פורים'דיגע קל וחומר", מה דאך משיח איז נישט געקומען ביז יעצט - איז דאך אוודאי אז ער וועט באלד קומען... ורבינו היה שרוי בהתרוממות הרוח מלא שמחה שהשפיעה על כולם.

להוציא ידי חובה

בפעם הראשונה שלא יכל לשתות מחמת בריאותו, ביקש שיוציאו אותו עם ה'עד דלא ידע' והוסיף: ואם תשאלו הרי זה מצוה שבגופו? סיפר מהבעלזא רב שהיה נוהג לקחת תרופה ע"י שליח, ואם יכולים לעשות כזאת גם אתם יכולים להוציא אותי ב'עד דלא ידע' וצוה שיתאספו לעשות סעודה בביהמ"ד. ושתו אז העולם יין רב כדבר המלך.

הליכות והנהגות

מספר המנהגים 'משמרת הקודש' ומכתבי חסידים

קריאת המגילה

בקריאת עשרת בני המון נוהגין שכל הקהל אומרים אותם בנשימה אחת, ואח"כ קורא הבעל קורא בנשימה אחת וחוזר וקורא פעם שני בנחת כל תיבה בפני עצמה כדי לדייק בהקריאה.

אחר קריאת המגילה, נוהגין שכל אחד מברך לעצמו ברכת הרב את ריבנו*. ואחר אמירת אשר הניא, היה מרן הרה"ק רבי יצחק זי"ע מכבד לנגן שושנת יעקב ואח"כ חזר ואמרו.

בקריאת המגילה ביום, היה מרן זי"ע עם תפילין של רש"י. ואפילו אם הוצרך לחלוץ את התפילין קודם הקריאה חזר והניחם ולא את התפילין דר"ת*.

א. כן איתא באשל אברהם (סי' תרצ"ב).

ב. כן הוא בספר המנהגים (חב"ד). אמנם בשיח שרפי קודש מביא בשם הרה"ק ר' העניך מאלכסנדר זצ"ל לקרות בתפילין דר"ת, וכ"כ במשמרת שלום (סי' ג' אות ד').